

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Inhoudsopgave	1
Rabo ClubSupport 2020	1
De Kleibosch en de Peizer Pan: door Henk en Harm B.J. Ensing	2
Sinterklaas	4
Grafdelver met pensioen	5
Winterpuzzel	6
Eulieboll'n bakk'n	8
Kraai in schoorsteen	9
Brief Kortlandslied	10
Knijpkoekjes	11
Wandkleed Hoprank	12
Oproep m.b.t. het hertenkamp: Stichting J. Heinspark	13
100 jaar elektriciteit	14

Zoals u op de volgende bladzijden kunt lezen hebben de gebroeders Ensing gedegen onderzoek gedaan naar de Peizer Pan. Daarnaast kregen we via de dames Alberts-Diertens en Lutjes de beschikking over een brief uit de zestiger jaren van mevrouw Diertens-Been.

Wij zijn erg ingenomen met deze bijdragen en houden ons uiteraard aanbevolen voor uw bijdrage voor ons *Tiedschrift*.

RABO CLUBSUPPORT 2020

De Rabo ClubSupport 2020 actie heeft de Historische Vereniging het geweldige bedrag van € 1.713,54 opgeleverd. Dit is ruim € 450,- meer dan vorig jaar.

Van de 300 deelnemende verenigingen en stichtingen mochten wij de 16^e plaats innemen.

Wij willen iedereen die ons hierin heeft gesteund hartelijk dank zeggen.

Het Bestuur.

DE KLEIBOSCH EN DE PEIZER PAN. **door Henk Ensing en Harm B.J. Ensing**

In een eerdere uitgave van *Tiedschrift* werd de vraag gesteld of bekend was wat bedoeld wordt met “de Peizer Pan”. Het is alweer enige tijd geleden en tot nu toe is het antwoord op deze vraag niet boven water (van het Peizer Diep) gekomen.

Voor ons is het aannemelijk dat met deze benaming “Peizer Pan” verwezen wordt naar een type dakpan dat in De Kleibosch werd vervaardigd en dus typisch was voor Peize en omstreken.

De Kleibosch is de naam die is gegeven aan het gebied bij Foxwolde, tussen Roderwolde en Peize, niet ver van het Peizerdiep. Het wordt inderdaad geschreven met het lidwoord “de”. Het gebied is zeer nat en hierdoor grotendeels onbegaanbaar en deels nooit in ontginning gebracht. De ondergrond bestaat hier uit een dikke laag potklei die ondoordringbaar is voor water. Doordat de bodem tevens nogal kalkrijk is komen hier unieke planten voor. In 2014 heeft het gebied de status van “Provinciaal Aardkundig Monument” gekregen.

Onlangs, om precies te zijn op 5 februari 2020, verscheen het artikel “De Kleibosch” in een publicatie getiteld “Winter”, uitgegeven door uitgeverij Noordpers. In het artikel kwam naar voren dat in De Kleibosch in vroeger tijden honderden putten waren waaruit klei werd gewonnen dat werd gebruikt voor fabricage van bakstenen en dakpannen. Hiermee werd een begin gemaakt in de 13^e eeuw door monniken van het Cisterciënzer klooster in Aduard. Zij maakten van deze klei de zogenaamde kloostermoppen: zeer grote bakstenen, en dakpannen. Na delving werd het materiaal een zomer lang in de zon te drogen gelegd en in het najaar gebakken in zogenaamde veldovens. Resten van deze nijverheid zijn thans nog terug te vinden in dit gebied.

Het staat vast dat in die tijd op deze plek al de nodige bedrijvigheid moet zijn geweest. Er lopen diepe sloten door het gebied, restanten van kanalen die werden gebruikt om de producten te transporteren naar het Peizerdiep en verder.

Waarschijnlijk speelde de boerderij die nu nog “Tichelwerk” wordt genoemd hierbij een rol. Deze wordt op oude kaarten vermeld evenals een andere boerderij, iets verder naar het westen, die Papenburg wordt genoemd.

De Kleibosch en directe omgeving, naar een kadastrale kaart uit 1832.

Bovenaan ligt Roderwolde
Rechtsonder de weg naar Peize
Linksonder de weg naar Roden
De in de tekst genoemde sloten naar het Peizerdiep liggen binnen het kader.

Opmerking van de redactie:

Door de opstellers werd in dit kaartje verwezen naar de ingekleurde strepen/sloten maar die zijn helaas niet duidelijk te zien in een zwart/wit versie.

Met de reformatie in de 16^e eeuw kwam een einde aan de activiteiten van de monniken in het gebied. Dit is echter niet het einde van deze nijverheid. Al voor de reformatie, en de daaraan gekoppelde verdwijning van het klooster Aduard, werd de handel opgepakt door de heren van Peize.

Hoewel de gegevens schaars zijn weten we dat o.a. de familie Lewe van het Huis te Peize en hun nazaten al in het begin van de 16^e eeuw potklei percelen exploiteerden aan de oostkant van het Peizerdiep. De oudste gegevens over deze activiteiten dateren uit de jaren 20 van die eeuw. Wigbolt Lewe deed goede zaken met de pottenbakkers in Groningen en leverde vrachten rauwe potklei. In het document van de markescheiding Peize van 1577 wordt aangegeven dat Joost Lewe, Wigbolts oom, eigenaar was van een tiggelwerk op een perceel grenzend aan het Smeerveen, Dribergendijk en de Neystechterwech, de huidige Scharenhulsedijk.

De adellijke (Peizer) families Lewe en daarna Ripperda en De Coninck, hadden uitgebreide bezittingen in het gebied rondom De Kleibosch, zowel aan de oost- als aan de westzijde van het Peizerdiep. Ze waren hiermee in zekere zin de opvolgers van de Aduarder monniken. Ze gebruikten het opgegraven bouw materiaal in eerste instantie zelf maar verhandeldden dit ook.

De handel met de Groninger pottenbakkers liep niet altijd even soepel. De pottenbakkers maakten gebruik van de zogenoemde “Wigbolt Lewesloot”, die eveneens toebehoorde aan Lewe. Hier vloede in 1527 een geschil uit voort dat door Drost, Etten en Burgemeesters van Groningen als “scheidsliden” werd beslecht. De uitspraak was dat de Groninger potten- en pannenbakkers de vaarweg mochten gebruiken, maar dat eenieder die de sloot bevoer aan Wigbolt Lewe jaarlijks een kwart wijn of de geldwaarde daarvan moest betalen. In later jaren hadden de Lewes eigen tiggelwerken dicht bij Peize. Ook op locaties ten noorden en westen van De Kleibosch heeft kleiwinning plaatsgevonden, vermoedelijk eveneens door de Lewes. Ook Wigbolts zoon Joest Lewe en andere nakomelingen hebben zich bezig gehouden met de stenen- en pannenhandel en hadden grote belangen in deze lucratieve industrie. Adolf Ripperda, gehuwd met Margaretha Lewe, de laatste telg uit het roemruchte geslacht Lewe in Peize, investeerde kapitalen in onroerend goed in Peize. Het blijkt dat in de loop van honderd jaar het bezit in de directe omgeving van de oude kleiwinning in Foxwolde flink was uitgebreid. De periode van het tichelen liep vermoedelijk door tot ongeveer 1625.

Geert Lewe, de vader van Wigbolt, woonde tot ongeveer 1520 in het steenhuis Ter Hansouwe aan de huidige Horst bij het Eelderdiep. In dat jaar verhuisde hij naar het nieuwe Huis te Peize dat hij had laten bouwen in het centrum van het dorp. Hij nam hierbij het recht van havezate mee. Zeer waarschijnlijk zijn de stenen die gebruikt zijn voor de bouw van dit nieuwe huis afkomstig uit De Kleibosch.

Na de Lewes woonden te Peize nog de families Ripperda en De Coninck.

In 1795 overleed de laatste telg van de familie De Coninck en kwam het gebouw in particuliere handen. Zo’n 20 jaar later werd het gebouw afgebroken. Materialen afkomstig hieruit werden gebruikt voor de bouw van het huis Brinkweg 2 en andere bouwwerken in de omgeving.

Met dit alles is het mysterie van de Peizer Pan naar onze mening afdoende verklaard.

Bronnen:

1. De geschiedenis van het huis Mensinga in Roderwolde, door Ada van Dijk. Historische Reeks Roderwolde nr. 3 (2018)
2. Notities van mr. G. Overdiep, in bezit van Hist.Ver. Pezie Peize
3. Artikel Stichting Drents Landschap
4. Een Kleine Wereld, doctoraalscriptie Wim Ensing (1988)
5. website <http://www.dekleibosch.nl/fotos-en-kaarten/foxwolde-kleibosch-en-tichelwerk/>

SINTERKLAAS VIERING

Een leuk gebruik vooraf het Sinterklaas feest was het opstellen van een Sint Nicolaastafel getuige de advertentie hiernaast.

De woonkamer van Harm Kemkers werd ontruimd om als tijdelijke uitbreiding te worden ingericht met een Sint Nicolaastafel voor de verkoop.

Het gebruik van een Sint Nicolaastafel stamt uit de 18^e eeuw. De tafel was destijds niet bedoeld voor de verkoop maar had hetzelfde doel als tegenwoordig pakjesavond. Het was een gebruik bij welgestelde families. Als de kinderen op 5 december naar bed waren werd op de bewuste tafel lekkers en geschenken neergezet. De volgende morgen (6 december) konden de kinderen deze in ontvangst nemen.

Meestal werd ook de voorletter van het kind -in deeg- erbij gezet. Eind 19^e eeuw werd dit vervangen door een chocolade letter.

In armere gezinnen mochten de kinderen blij zijn als ze wat in hun klomp/schoen vonden.

Het winkelpand van Harm Kemkers aan de Hoofdstraat. In het midden de winkel en links was de woonkamer.

Het pand werd in 1956 afgebroken en hiervoor in de plaats staat nu de dubbele woning Hoofdstraat 56 en 56A.

GRAFDELVER MET PENSIOEN

Uit de Hopbel van 25-07-1970

Voor alle werk moet men mensen kunnen vinden. Dit is niet altijd even gemakkelijk vooral wanneer het werk is, dat onder droevige omstandigheden moet worden uitgevoerd en waarbij men met minder aangename situaties wordt geconfronteerd. Zo'n werk is het delven van graven.

Het ambacht van grafdelver -doodgraver noemde men eerder- is geen aantrekkelijk beroep. De sollicitanten staan niet te dringen wanneer ergens een oproep voor dit werk wordt gedaan. Toch moet dit werk gebeuren en moet er iemand voor beschikbaar zijn. Zo iemand is niet gemakkelijk te vinden, omdat de mentaliteit van deze persoon bijzondere eigenschappen moet bezitten. Rust en kalmte, begrip, ernst en hulpvaardigheid zijn wel een eerste vereiste. Regelend optreden en meester blijven van alle denkbare situaties tijdens een begrafenis zijn onmisbare eigenschappen. Emoties moet hij kunnen onderdrukken tijdens elke begrafenisplechtigheid. Dit kan niet iedereen en daarom is grafdelven een bijzonder beroep.

Geert Steenbergen heeft in de loop der jaren bewezen, zijn werk te verstaan. Per ongeluk en uit nood kwam hij met dit werk in aanraking. Zijn vader was doodgraver en bij ziekte nam Geert het werk van zijn vader over. Als keuterboertje en los werkman kon hij best enige bijverdienste gebruiken. Hij was reeds drager bij de begrafenisvereniging en wist van zijn vader wat er van hem verwacht werd.

Toen vader Steenbergen het werk niet meer kon doen, werden er sollicitanten opgeroepen door het gemeentebestuur. Ondertussen nam Geert het werk waar totdat er een nieuwe zou worden benoemd. Hem werd gevraagd ook te solliciteren maar dat wilde hij niet. Het werk hield ook in het kerkhof schoon te houden. Voor al dit werk werd f 225,- per jaar betaald.

Het aantal sollicitanten bedroeg nul. Er werd geen oproep meer geplaatst en Steenbergen werd stilzwijgend gehandhaafd. Wel werd de beloning aangepast. Via f 400,- was het in 1948 tot f 900,- gestegen.

Steenbergen was na de bezettingsjaren in de bouw terecht gekomen. Nu de bedrijvigheid daar toenam, begon zijn werkgever moeilijkheden te maken over de plotselinge dagen van afwezigheid van zijn werknemer.

Ook het gemeentebestuur raakte steeds meer in de knoei. De toenmalige burgemeester liet Steenbergen bij het college van B. en W. komen om de situatie te bespreken. Besloten werd dat Steenbergen gemeentewerkman kon worden. Dit gebeurde en sindsdien liep alles volgens de voorschriften. In 1954 kwam Steenbergen in vaste dienst bij de gemeente en kon hij zich ambtenaar noemen.

Dezer dagen kwam aan deze loopbaan een einde. Ongemerkt verstreken de jaren, totdat er vijf en zestig vol waren. Dit betekent tegenwoordig pensioen. Dit geldt ook voor Steenbergen en daarom vond het afscheid kortgeleden plaats.

Op het gemeentehuis werd van Steenbergen afscheid genomen in het bijzijn van het gehele personeel. Door de burgemeester werd de scheidende grafdelver toegesproken en een waardebon aangeboden. Ook de echtgenote en inwonende dochter waren hierbij tegenwoordig. Van de personeelsvereniging ontving hij een tuinparasol terwijl het bestuur van zijn vakorganisatie zorgde voor een hengel. Steenbergen gaat nu in zijn vrije tijd vissen en rust op warme dagen in de tuin onder de parasol.

Geert Steenbergen (13-06-1905 - 13-09-1981) is op 07-03-1931 gehuwd met Trientien Brink (22-12-1908 - 29-12-1985). Hij was de oudste zoon van Roelf Steenbergen en Hinderkien Stoffers.

WINTERPUZZEL

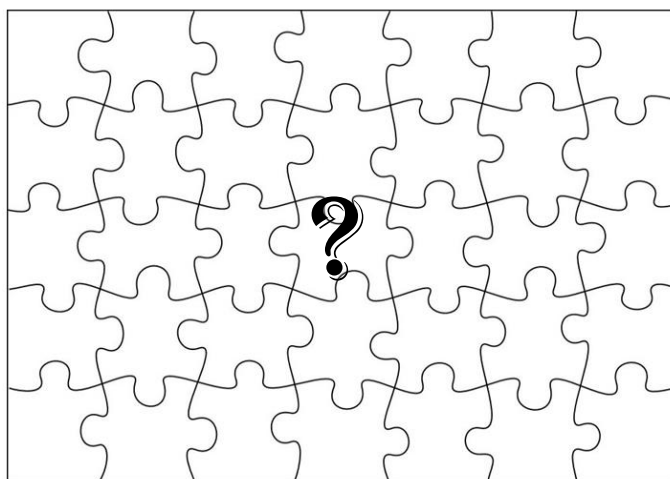
Om u de komende wintertijd weer aangenaam bezig te houden hebben we weer een puzzel voor u. Deze winterpuzzel is nog gemaakt door Herman Depping voor de Historische Vereniging.

Horizontaal

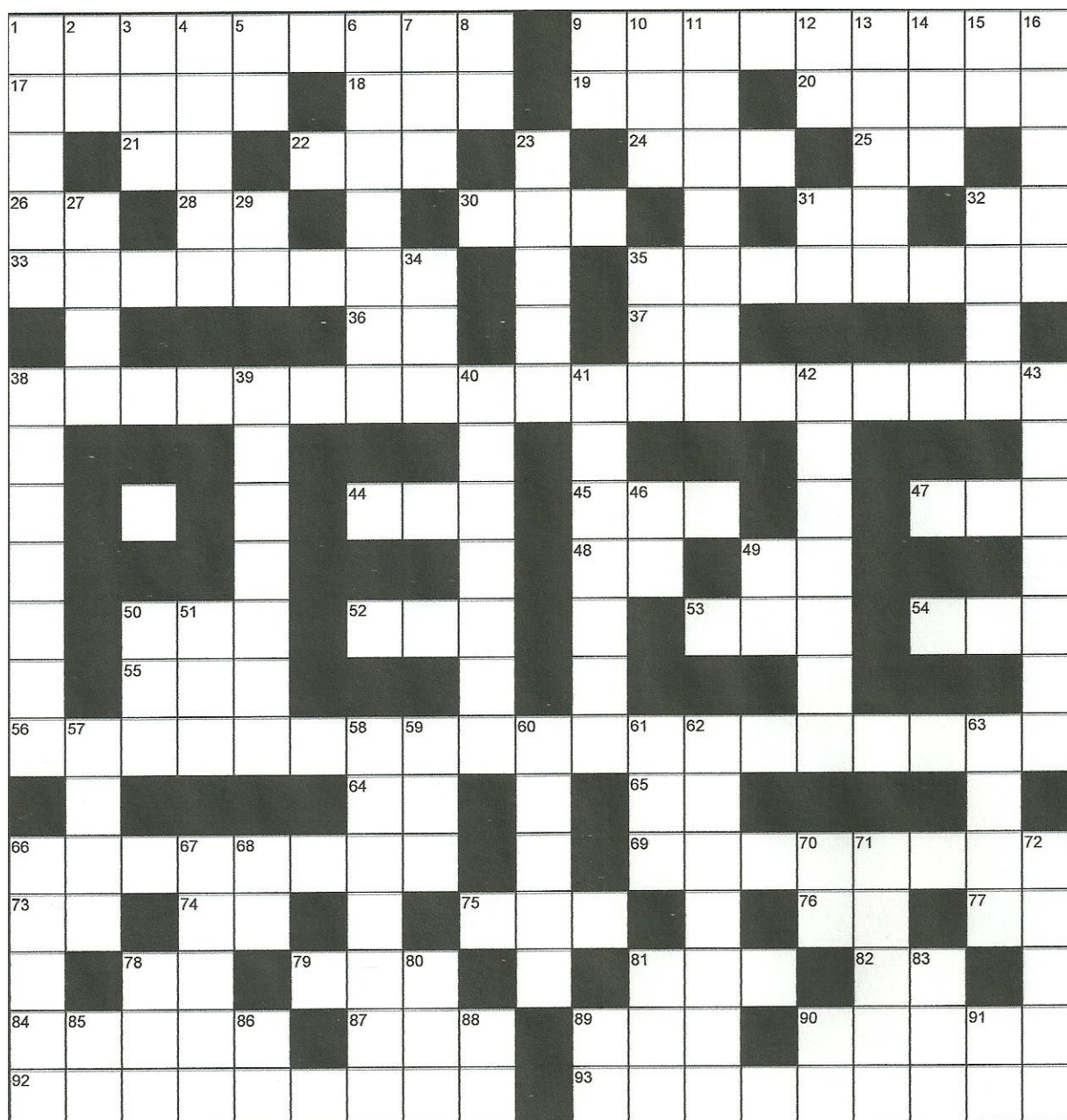
1. Januari; 9. weg in Peize (op de Es); 17. meisjesnaam; 18. deel van een woning; 19. papegaai; 20. huidopening; 21. motorraces; 22. stoot; 24. eredivisieclub; 25. aldus; 26. landbouwwerktuig; 28. toestemming; 30. nauw; 31. lidwoord; 32. muzieknoot; 33. watervogel; 35. hemellichaam; 36. rivier in Brabant; 37. hoort bij Sien; 38. twee provincie hoofdsteden; 44. boerenbezit; 45. grondsoort; 47. oppervlaktemaat; 48. maanstand; 49. muzieknoot; 50. grootmoeder; 52. achterbout; 53. bevel; 54. eerste vrouw; 55. dik; 56. is Peize een deel van; 64. gesneden stier; 65. daar; 66. parochie; 69. hotel; 73. onbekende; 74. muzieknoot; 75. afrastering; 76. insect; 77. muzieknoot; 78. vogel; vis; 81. deksel; 82. te koop; 84. mondeling; 87. onwetend; 89. wapen; 90. kleur; 92. december artikel; 93. grote havenplaats.

Verticaal

1. spijker; 2. binnen; 3. spruit; 4. verzetje; 5. persoonlijk voornaamwoord; 6. roofvogel; 7. wilde haver; 8. geloof; 9. kosten koper; 10. boom; 11. kleine foto; 12. Amsterdams peil; 13. bijbelse naam; 14. voor; 15. voedsel; 16. omlaag; 23. plaats in Drenthe; 27. schaamte; 29. reeds; 31. inhoudsmaat; 32. verstand; 34. wiel; 35. duw; 38. bestuur; 39. oud burgemeester van Groningen; 40. edele; 41. plaats in Drenthe; 42. roodhuid; 43. geen mens; 46. maanstand; 49. stil; 50. boom; 51. vermoeid; 57. ogenblik; 58. wervelstorm; 59. boom; 60 bestelling; 61. oploop; 62. beroep; 63. natie; 66. been; 67. jongensnaam; 68. domina (afk); 70. laag tij; 71. bisschopsmuts; 72. indiaans symbool; 78 voertuig; 80. bos; 81. jongensnaam; 83. klein paardje; 85. muzieknoot; 86. militair; 88. afstandsmaat; 89. titel; 90. dierengeluid; 91. verdwijn.

Uiteraard kunt u weer een leuk prijsje winnen. U kunt uw oplossing inleveren bij
Lukina Kuiken, Kerkstraat 30 of
Trijnie Dekker, Oude Velddijk 13
of per e-mail bij Bea Stal: t.enb.stal@gmail.com

Bij juiste invulling en overbrenging naar onderstaande getallen krijgt u de oplossing.

39	3	53	72	7	23	43	66	33	12	17	34
----	---	----	----	---	----	----	----	----	----	----	----

44	84	37	61	75	40	58
----	----	----	----	----	----	----

73	10	26	4	5	57	28	36	6	85
----	----	----	---	---	----	----	----	---	----

52	44	24	30	22	42	65	11	70	2	25	59
----	----	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----

EULIEBOLL'N BAKK'N!

Ik hoop volk daj de feestdaogen wat de eet-en drinkerij betreft weer goud deurkom'n bint. Want 't is veulal zo met de Karstdaogen wordt dur wel zongen van "Vrede op aarde" enz., maor in dei daogen gait hail wat spul de bocht om. Kalkoen'n, haaz'n, knien'n, kipp'n enz. wordt an de lopende band naor de ieuwege jachtvelden stuurt net of 't niks is. En as men net heet leste stukkje achter de knopen hef, van wat er van de Karstdaogen nog over bleven is, dan hei aoljaorsaovond en neijaor al weer. En dan geit 't weer lös met eulieboll'n, rollegies, kniperies en dat alles wordt dan besprenkeld met wat oet Schiedam of van Hero, net wat veur smoak men hef.

Ik hoop echter dat het je beter aofgaon is aoljaorsaovond dan Jans en Harmie. Dei zult nog wel een toertie an aoljaorsaovond denk'n.

Zie zullen veur de aofwisseling zulf ies eulieboll'n bak'n.

"'t Is hiermaol gien kunst", zee Jans, "'k heb bij Koning keken toen die an de gang was en 'k draai mien hand dur niet veur om".

Harmie was dur nog niet zo zeker van. Maor ja, maanlui denkt altied dat ze 't beter weet en dus gung 't deur.

"Aj goeie eulieboll'n heb'n wilt", zee Jans, "dan moej eerst beslag maok'n en dat een paor uur op de kachel zet'n, om te riezen, dan wordt 't mooi luchtig".

Harmie gung met de mixer an de gang en meuk het beslag klaor. Jans smeeit er een paor beste hynnen vol krinten in, want daor was 'e gek op.

De kachel was goud warm. 't Was nog een kolenkachel en dat paste precies, dei braandt regelmaotiger dan een gaskachel. Harmie har een neie plastiekemmer kreeg'n as reclaome bij waspoeier en daor mus het spul maor in.

"Kuj niet beter een aaner ding niem'n om 't beslag in te doun? " vreug zie nog.

"Niks ter van", zee Jans, "de emmer hef dur niks van te lied'n en as 't lid van de erpelpan dur op lig is 't mooi aofsloten".

't Beslag weur in de emmer daon en op de kachel zet. Toen kwam dur een moeilijke periode an. As dur beslag an 't riezen is, dan

mag dur niet hard stampst worren, of met deur'n gooie, want dan zakt alles in mekaor.

Jans zee de kinder eerst even de wacht an en 't leek wel een indiaonenstam op 't oorlogspad. Zie sleupen deur hoes hen op hosevörrels en keken mekaor al vergreld an as dur ine begun te fluuster'n.

't Was deurzichtige emmer en ei kunnen het beslag al mooi omhoog zien kommen. Zie dochten almaol aan de euliebollen die dur van bakt worren zull'n en 't waoter leup heur om de koezen.

Nao een paor uur in tiegersloopgang deur hoes dwaolt te hebb'n, was 't dan zowied dat ze begonnen zull'n te bakk'n. Harmie har de frituurpan al op 't gas staon en 't vet was al warm.

Jans pakte 't hengel van de emmer an en zul 't hiele zaokie naor de keuken draog'n. Maor toen was 't mis. De reclaome emmer was misschien wel bedoeld veur waoter draog'n, maor ie was niet bestand teeg'n de warmte van de kachel. Toen Jans de emmer optilde, zakte de bodum dur oet en daor dreef het beslag over de kachel. Harmie galpte nog: "Zet hen Jans!" maor dur was gied redden meer an. 't Beslag dreef aale kant'n oet en braandde vast op de kachel. Ze zegt wel van een bunzing dat e stinkt. Now volk, bij Jans en Harmie kun dur wel een hiel stel bunzngs in de kaomer west hebb'n ... wat een stank, wat een stank! Aal deu'n en raom'n mussen tegen mekaor lös. De kachel mus dicht. Dei mus kold worren, eerder was 't angebrande besalg dur niet of te krieggen. De kinder kreeg'n de jas an en mussen maor zo laank bij de bureen onderbracht worren. Jans trok de jekker en Harmie de mantel an en toen mor wochten tot de kachel wat koller worren was. 't Was slim rustig in de kaomer. Harmie dacht wel wat, maor zee niks. 'n Verstandig mens was dat. Jans har hielemaol niks te koop, hij was zo mak as een schaop. Zo nauw en dan kek e schichtig even naor Harmie, maor dur kwam gien reactie.

Een paor uur loater was de kachel al aorig koller worren en kun Harmie begunn'n met de schoonmaak. Wat een smeederij was 't. Meer as bar.

Toen 't zaakie eindelijk weer klaor was, was 't aovond. Omdat Jans de jekker toch anhad en Harmie nog wel wat aans te doun, is Jans teeg'n zes uur nog naor Koning gaon, net as aander jaoren, en hef e eulieboln ophaolt.

Toen e wee in hoes kwam, har Harmie alles weer schoon en had ze net de kachel opstookt. 't Was dur neudig, iesbloum'n zat'n op de raomen. De warmte was dur al gauw weer, maor was niet zo gauw weg was as de iesbloum'n dat was de stand. Harmie hef ies wat lodderein deur de kaomer spuit, maor 't hulp nait veul.

“Dat de lucht in hoes weer zuver is, dat moet zien tied hebb'n”, zee Jans.

Harmie was het veur de eerste keer die middag met hum eens. “Ankommend jaor gao ei direct hen Koning”, zee Harmie, “gien gemier of gesmeer hier meer in hoes”.

Jans mus heur geliek geev'n.

HINNERK OET PAIS

Uit de Hopbel van 3 mei 1980

Kraai in schoorsteen

Op maandag 21 april werd door een personeelslid van de rijkspolitie ontdekt dat er in het politiebureau te Peize een gaslucht hing. Bij nader onderzoek bleek dat de centrale verwarmingsketel volop brandde maar dat de afgewerkte gassen niet via de schoorsteen het gebouw konden verlaten. In de schoorsteen had namelijk een kraai zijn nest gebouwd met het gevolg dat deze schoorsteen daardoor verstopt was geraakt. De volgende morgen werd uit de schoorsteen een levensgroot kraaienest gehaald. Ook bleek er op dat nest nog een kraai te zitten. Deze was echter reeds vergast.

BRIEF KORTLANDSLIED

In 1960/1961 schreef mevrouw Roelfien Diertens-Been op verzoek van de heer H.J. Smit hetgeen zij zich herinnerde van het Kortlandslied. De heer Smit die op dat moment in Leek woonde was voorheen bakker in Peize, Hoofdstaat 50 waar nu Ons Belang is gevestigd.

Waarde Mijnheer Smid

Dit lied dat een diepe indruk op u maakte wil ik u wel eenige verzen op schrijven misschien is er nog wel een ander oud mensch in Peize die het nog verbeteren kan, maar het meeste ken ik nog wel. Ik begin

Helaas ik hoor de bomen kraken
Zij vallen voor de bijlen neer
Zult gij mijn droefe klacht doen horen
Wat Kortlant was maar nu niet meer.

Helaas daar vallen zij ook allen neder
Hoe hoog hun kruin ook was
Al wat ze voor tachtig jaren nog was
Zijn zij afgesneden als het gras

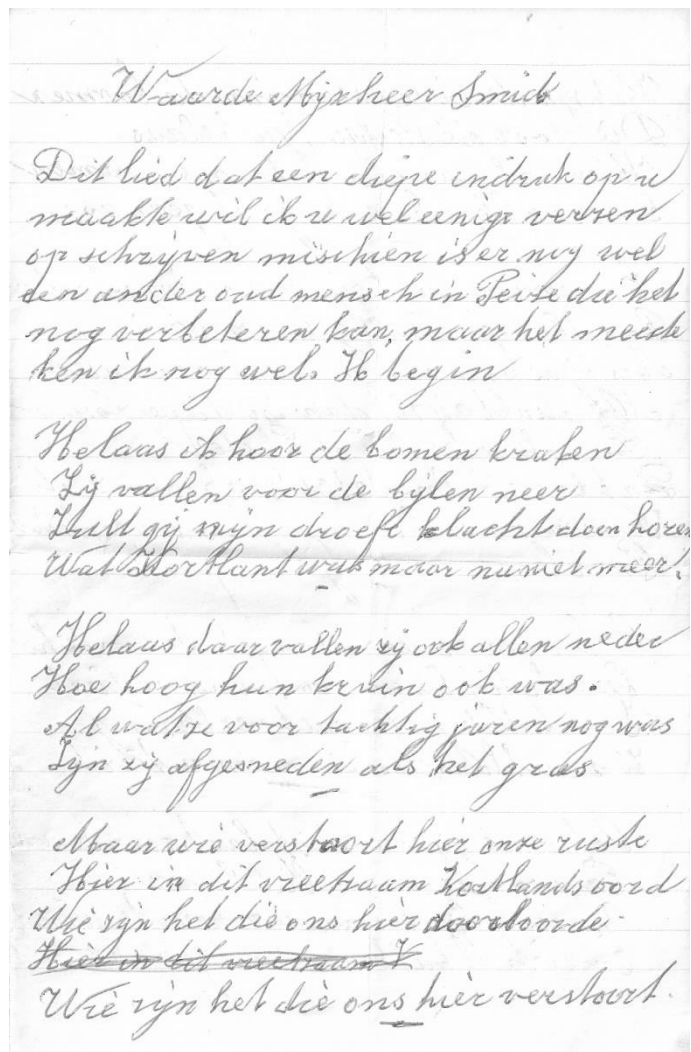
Maar wie verstoort hier onze ruste
Hier in dit vreetzaam Kortlands oord
Wie zijn het die ons hier doorboorde
Wie zijn het die ons hier verstoort

Het zijn de eigenaren van die boomen
Die door de slechte tijd helaas
Hier ook van elders tot ons kwamen
En maakten hier een groot geraas

En waar zult gij u woning vinden
Roodborsjes en de gele gauw
Als gij eens weer komt met u vrinden
Mij dunkt gij zit dan in diepe rouw

En ook de kraai of ekster
Dat boven in de eikenboom zat
Kwam naar beneden gansch verplettert
En als een vedertje zoo plat

Ook was er een schuilplaats voor de
hazen
En statig bosch voor wild gediert
Zoo dat de jager met verbazing
U vruchtloos zocht en om u tiert

Handwritten manuscript of the letter, written in cursive on lined paper. The text is a transcription of the typed version on the left, with some minor variations in punctuation and capitalization. The handwriting is clear and legible.

Waarde Mijnheer Smid

Dit lied dat een diepe indruk op u
maakte wil ik u wel eenige verzen
op schrijven misschien is er nog wel
een ander oud mensch in Peize die het
nog verbeteren kan, maar het meeste
ken ik nog wel. Ik begin

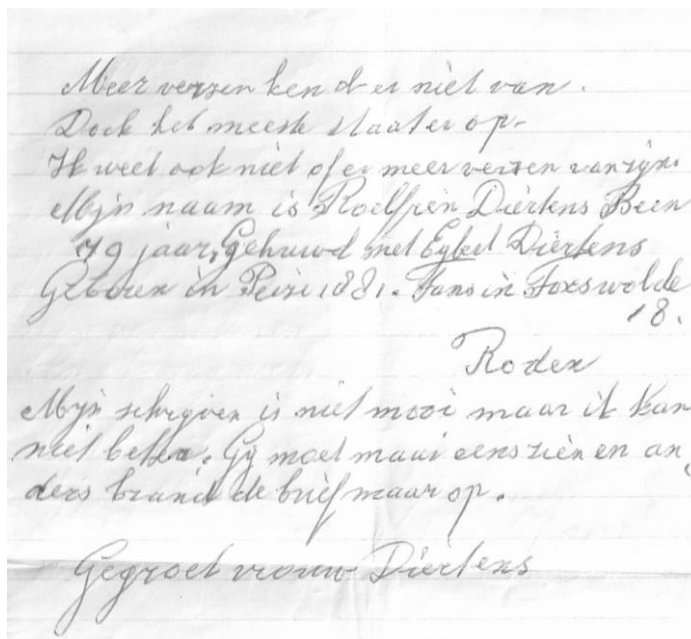
Helaas ik hoor de bomen kraken
Zij vallen voor de bijlen neer
Zult gij mijn droefe klacht doen horen
Wat Kortlant was maar nu niet meer

Helaas daar vallen zij ook allen neder
Hoe hoog hun kruin ook was.
Al wat ze voor tachtig jaren nog was
Zijn zij afgesneden als het gras

Maar wie verstoort hier onze ruste
Hier in dit vreetzaam Kortlands oord
Wie zijn het die ons hier doorboorde
Wie zijn het die ons hier verstoort.

Ook was gij een rustplaats voor de
wandelaar
En voor de arme bedelaar
Om zich bij storm daar heen te winden
En zich te bukken voor t gevaar.

Meer verzen ken ik er niet van
Doch het meeste staat er op
Ik weet ook niet of er meer verzen van
zijn
Mijn naam is Roelfien Diertens-Been
79 jaar. Gehuwd met Egbert Diertens.

Meer verzen ken ik er niet van.
Doch het meeste staat er op.
Ik weet ook niet of er meer verzen van zijn.
Mijn naam is Roelfien Diertens-Been
79 jaar. Gehuwd met Egbert Diertens.
Geboren in Peize 1881. Fams in Foxswolde 18.
Roelfien
Mijn schrijver is niet meer maar ik kan
niet bepalen. Gij moet maar eens zien en an-
ders brand de brief maar op.
Gegroet van Roelfien Diertens

De brief is beschikbaar gesteld door de
kleindochter van mevr. Diertens nl.
Egbertje Alberts-Diertens
Transcriptie: Hennie Lutjes

Roelfje Been (21-02-1881/24-12-1967) huwde op 30-03-1905 met Egbert Diertens (17-07-1884/26-12-1967).

Hessel Johannes Smit (14-12-1879/22-03-1962) huwde op 20-05-1905 Berendina Melessen (13-06-1879/24-09-1972). Ten tijde van hun huwelijk was hij bakker in Norg maar in 1905 was hij bakker in Peize. Daarna vertrok hij naar Leek om hotel-restauranthouder te worden van het Boschhuis te Leek.

Recept uit 1895

KNIJPKOEKJES OF NIEUWJAARSKOEKJES

140 gram boter - 300 gram bloem - 100 gram suiker

Bereiding: Al de ingrediënten flink dooreenknenen en daarna balletjes van het deeg maken ter grootte van een knikker. Deze tusschen het daarvoor bestemde ijzer plaatsen en daarna in het vuur houden tot ze lichtbruin zijn.

WANDKLEED PEIZE **UIT DE HOPRANK**

Het nevenstaande wandkleed komt uit het bejaardencentrum De Hoprank. Het is aan de Historische Vereniging Pezie-Peize geschonken om het in het archief te bewaren. Aangezien het tegenwoordige zorgcentrum De Hoprank wordt verbouwd is er geen geschikte plaats meer voor het wandkleed.

Het wandkleed werd gemaakt in verschillende technieken met textiel en borduursels.

De maaksters van dit kleed waren dames van de Handwerkgroep van de Plattelandsvrouwen Peize door o.a. Antje Nolde-Pieters en Antje Hagenauw-Klunder. Helaas is momenteel niet bekend wie er nog meer aan dit prachtige kleed hebben gewerkt. Op onze oproep in ons vorige *Tiedschrift* (nr 87) hebben we hierover helaas geen reactie ontvangen.

Het ontwerp van het kleed is gemaakt door Geert Rossing (30-3-1930/23-2-2011). Hij was de schoonzoon van mevrouw Nolde-Pieters en enthousiast IVN lid.

Helaas is ook niet bekend wanneer en (eventueel) voor welke gelegenheid het wandkleed is gemaakt.

De Hoprank werd in maart 1970 door burgermeester P.D. Edel geopend en werd in 1994 voor het eerst gerenoveerd getuige onderstaande herinneringsstenen.

OPROEP MBT HET HERTENKAMP STICHTING J. HEINSPARK

Wij zouden graag wat meer willen vernemen over de oprichting van het Hertenkamp aan de Groningerweg naast nummer 3 in Peize.

Bekend is dat het park is opgericht door mevrouw Manny Heins-Scholte en de heer Jaap Heins mogelijk rond de begin jaren '60.

Heeft u informatie neemt u dan kontakt op met Jacob Bezema of per e-mail met Bea Stal t.enb.stal@gmail.com

100 JAAR ELEKTRICITEIT IN PEIZE

Het is al weer honderd jaar geleden dat de eerste aanzet voor het aanleggen van een elektriciteitsnet in Peize werd ingezet.

Het laagspanningsnet werd bovengronds aangelegd. Vanaf de centrale werden via de laagspanningsdraden de elektriciteit van paal tot paal naar de huizen getransporteerd.

Dit ging echter niet zonder slag of stoot. Voor de aanleg van de houten palen voor het elektriciteitsnet op het eigen land was niet iedereen mee eens. Daardoor was het nodig om via Koninklijk Besluit (zie Staatscourant van 7 juni 1920) toestemming te krijgen om actie te kunnen ondernemen.

Dat dit ook de nodige tijd in beslag nam blijkt wel doordat het Koninklijk besluit van 22 mei 1920 dateerd. De plaatsing in de Staatscourant op 7 juni 1920 plaats vond. B&W op 23 juli 1920 beschikking vroeg wat door Waterstaat op 18 augustus 1920 besloten werd en uiteindelijk door de Minister op 2 december 1920 werd goedgekeurd.

N°. 108. Maandag 7 Juni. 1920.

NEDERLANDSCHE STAATSCOURANT.

De abonnementsprijs per jaar is:

1°. de Courant met alle daarbij behorende bijvoegsels en van de Handelingen met de Bijlagen f 45; 2°. de Courant met alle daarbij behorende bijvoegsels f 30; 3°. de Courant zonder de octavo-bijvoegsels, doch met de Handelingen en de Bijlagen, f 30; 4°. de Courant zonder de octavo-bijvoegsels f 15; 5°. de Handelingen met de Bijlagen f 15; 6°. de Handelingen alleen f 6; 7°. de Handelingen der Eerste Kamer afzonderlijk f 1; 8°. de bijvoegsels, bevattende de akten van Naamloze Vennootschappen f 6; 9°. de akten van Coöperatieve Vereenigingen f 3; 10°. de statuten van Erkende

Vereenigingen f 3; 11°. de Verslagen en Rapporten f 3; 12°. de Uitspraken van den Raad voor de Scheepvaart f 3; 13°. de bijlage, betreffende de Prijscourant der Effecten f 2; 14°. het Staatsblad f 5, voor het register op het Staatsblad daarenboven f 0,50.

Abonnementen op deze uitgaven gelden voor een geheel jaar, met uitzondering van de sub 1 tot en met 6 genoemde, op welke uitgaven ook een abonnement per kwartaal kan worden verstrekt.

De prijs der advertentiën is 30 cents voor den regel bij iedere plaatsing. De briefporten worden afzonderlijk in rekening gebracht.

Bij Koninklijk besluit van 22 Mei 1920 n°. 44 is, in verband met de wet van 26 April 1918 (*Staatsblad* n°. 276), het openbaar belang erkend van de werken, welke door den raad der gemeente Peize zijn bevolen ten behoeve van den aanleg en de instandhouding van een laagspanningsnet in die gemeente.

ADVERTENTIËN

De Minister van Waterstaat

Beschikkende op het bij schrijven van 23 Juli 1920, no. 1278, door Burgemeester en Wethouders der gemeente **Peize**, gedaan verzoek om krachtens artikel 2, lid 6, der wet van 26 April 1918, Staatsblad no. 276, een beslissing te willen nemen omtrent het plaatsen en instandhouden van twee houten masten op het perceel, kadastraal bekend gemeente Peize, sectie E, no. 1892 waaromtrent met de eigenaresse dier perceelen **GEESJE SIKKENG**A, echtgenoot van **J. LUNGE** Azn., te Peize, geen overeenstemming is verkregen;

Gezien de ambtsberichten van den Hoofdingenieur-Directeur van den Rijkswaterstaat in de directie Friesland en Drenthe, Gedeputeerde Staten van Drenthe, onderscheidenlijk van 14 Augustus 1920, no. 5102 F en van 18 Augustus 1920, no. 25, alsmede het advies van het Hoofdbestuur der Posterijen en Telegrafie van 19 November 1920, mede gezien de adviezen van de beide adviseurs der regeering in zake de levering van electrischen stroom van 3 Augustus 1920, 1 September 1920 en 20 October 1920.

Overwegende, dat bovenbedoelde paalconstructies deel zullen uitmaken van een laagspanningsgeleiding, welke zal worden aangelegd ten behoeve van de electriciteitsvoorziening van het perceel, kadastraal bekend gem. Peize, Sectie E, no. 1891, dat deze werken behoren tot die welke

door den Raad der gemeente **Peize** zijn bevolen, terwijl het openbaar belang daarvan is erkend bij Koninklijk besluit van 22 Mei 1920, no. 44;

dat op de zitting, die ingevolge het bepaalde bij artikel 2, lid 4, der bovengenoemde wet op Vrijdag 16 Juli 1920 in de gemeente Peize is gehouden, verschenen zijn de gebruiker van het perceel sectie E, no. 1892, die verklaarde geen bezwaren tegen het plaatsen der palen te hebben en de echtgenoot van de eigenaresse van dat perceel, die als bezwaar tegen die werken aanvoerde, dat, wanneer het land, dat thans weiland is, tot bouwland mocht worden gemaakt, de palen hinderlijk zullen zijn bij het omploegen en, wanneer op het perceel zou worden gebouwd, de palen in den weg zullen staan;

dat daarop de aanlegger der werken heeft voorgesteld, drie palen in plaats van twee op te richten, n.l. in iederen zijwal één en één ongeveer in het midden van het weiland, zoodat die paal zou komen te staan in de voor of gruppel, liggende tusschen de akkers, waarin het weiland is verdeeld, waardoor het bezwaar ten opzichte van „doorploegen” zoude vervallen, terwijl hij er voorts op wees, dat bij den event. bouw van een huis ter plaatse de paal zal kunnen worden verplaatst krachtens de wet;

dat de aangevoerde bezwaren niet van dien aard zijn te achten, dat daardoor een verandering in den aanleg der laagspanningsgeleiding zou zijn gerechtvaardigd en dit te minder; daar die lijn dan in de nabijheid gespannen telefoonleiding dichter dan voor die leiding wenschelijk is, zoude naderen;

dat aan de betrekkelijke bepalingen der meergenoemde wet is voldaan, gelet op artikel 2, lid 6 der wet van 26 April 1918, Staatsblad no. 276, en op zijne beschikking van 18 Augustus 1920, La, D, afdeeling Waterstaat A, waarbij zijne beslissing op het hier behandelde verzoek werd verdaagd;

Heeft goedgevonden:

aan G. SIKKENG, echtgenoot van J. LUNGE Azn., te Peize, de verplichting op te leggen, te gedoogen, dat op haar eigendom, kadastraal bekend: gemeente Peize, Sectie E., no. 1892 zullen worden geplaatst ten hoogste drie houten masten, deel uit makende van het laagspanningsnet, hetwelk strekt tot geleiding, transformatie, verdeeling en levering van electriciteit in genoemde gemeente.

'-Gravenhage, 2 Dec. 1920.

De Minister voornoemd:
A. A. H. W. KÖNIG.

Het laagspanningsnet werd onderhouden door het bedrijf van Jan Palthe (Hoofdstraat 38).

Op de foto gemaakt in de Schoolstraat (huidige Kerkstraat) bij de school, is Jan Kusters (Jaan Paander) met 'klimklompen' in de paal geklommen voor onderhoudswerk.

Onder bij de elektriciteitspaal staan de volgende personen -van links naar rechts- Jan Palthe, Roelf Gerding en Hendrik Mensinga. Op de hurken naast de paal zit Pop Mensinga.

**HET BESTUUR VAN DE
HISTORISCHE VERENIGING
PEZIE- PEIZE
EN DE
REDACTIE VAN TIEDSCHRIFT
WENSEN U GOEDE
FEESTDAGEN
EN EEN CORONA VRIJE
NIEUWJAAR**

